

Fővárosi Ítéltábla

9.Pf.20.397/2023/6.

A Fővárosi Ítéltábla a kamarai jogtanácsos neve kamarai jogtanácsos által képviselt **felperes** (felperes címe) felperesnek – a Berczi Ügyvédi Iroda (ügyvéd címe, ügyintéző: dr. Berczi Norbert ügyvéd) által képviselt **alperes** (alperes címe) alperes ellen **bűncselekménnyel okozott kár megtérítése** iránt indult perében a Fővárosi Törvényszék 2023. május 23. napján meghozott 8.P.20.662/2023/9. számú ítélete ellen az alperes 10. sorszámon előterjesztett fellebbezése folytán – tárgyaláson kívül – meghozta a következő

ítéletet :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 150.000 (százötvenezer) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest 14.583.229 forint és ennek 2020. március 5 napjától számított törvényes kamata megfizetésére a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 318. §-a, 339. § (1) bekezdése, 355. § (1)-(2) bekezdése és 360. §-a, továbbá a bűncselekménnyel okozott kár, illetve sérelemdíj megtérítése iránt indított gyorsított perről szóló 2020. évi LXX. törvény (Gyptv.) alapján.

[2] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.

[3] Az elsőfokú bíróság kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 14.583.229 forintot és ezen összeg után 2020. március 5. napjától a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes „jegybanki alapkamat növelt értékű késedelmi kamatot”, továbbá 150.000 forint perköltséget. Kötelezte az alperest az állam javára 875.000 forint eljárási illeték megfizetésére.

[4] Megállapította, hogy a Székesfehérvári Járásbíróság 5.B.174/2022/6. számú jogerős ítéletével a felperest bűnösnek mondta ki lopás bűntettében. Az érvényesített jog ténybeli alapját a büntetőbíróság által jogerősen megállapított bűncselekmény képezi, eszerint az alperes 2011. és 2020. évek között a tulajdonában álló két ingatlanra bevezetett gáz és elektromos áram vezetéken illegális leágazás kialakításával méretlenül tulajdonított el földgázt és elektromos áramot. A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 264. § (1) bekezdésének megfelelően a polgári perben a bíróság nem állapíthatja meg, hogy az elítélt nem követte el a terhére rótt bűncselekményt. A büntetőügyben eljáró bíróság jogerős ítélete a bűncselekmény elkövetése és az annak alapjául szolgáló tények körében a polgári bíróságot köti (BDT2010. 2249), a bíróság nem tehet olyan megállapítást, amely az elítélt terhére rótt bűncselekmény törvényi tényállási elemeinek ellentmondana (BDT2015. 3378). Jelen esetben a büntetőbíróság által rögzített tényállás valamennyi eleme relevanciával bír, így az is, hogy az alperes milyen mértékű kárt okozott a felperesnek, a bűncselekmény fő tényállási eleme a jogtalan eltulajdonítás, amely az eltulajdonított vagyontárgyak természetére tekintettel azok mértéke nélkül meg sem határozható. A polgári bíróság számára kötelező erejű a büntetőbíróság által rögzített tényállás azon része, amely az eltulajdonított értékre vonatkozott, és ez jelen esetben a kár mértékével egyezik meg. Az alperes ezzel szemben azzal védekezett, hogy hasonló nagyságrendű összeget számlák alapján közüzemi díj címén már befizetett, ez azonban az adott értékhatárra elkövetett cselekmény elkövetését nem zárja ki, a csatolt könyvelési anyag pedig amúgy sem alkalmas a közüzemi díjak tényleges befizetésének bizonyítására.

[5] Az alperes fellebbezést terjesztett elő, amelyben elsődlegesen az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását, másodlagosan pedig az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a kereset elutasítását kérte.

[6] Eljárásjogi jogszabálysértésként megjelölte, hogy az első fokon eljáró bíróság a Gyptv. 8. § (3) bekezdése ellenére nem hívta fel arra, hogy a felperes nyilatkozatára észrevételeket tegyen, ezért az ellenkérelmét nem tudta kiegészíteni vagy további bizonyítékokat csatolni. Ez az ügy érdemi eldöntésére kihatott, és annak orvoslása a másodfokú eljárásban nem lehetséges. Egyébként nem helyes az elsőfokú bíróságnak az a következtetése, hogy a becsatolt könyvelési kartonok nem alkalmasak arra, hogy igazolják a közüzemi díjak tényleges megfizetését, mert ezekben a vállalkozás a működése során keletkező pénzügyi tranzakciókat csoportosítja és tartja nyilván, de amennyiben az alperesnek lett volna lehetősége a felperes nyilatkozatára észrevételt tenni, akkor csatolhatta volna a közüzemi díjak átutalásáról szóló igazolásokat.

[7] Az anyagi felülbírálat indoka pedig az, hogy a felperes nem bizonyította a károsodás mértékét, csak a büntetőeljárásban hozott ítéletre hivatkozott. A büntetőeljárásban még a károkozás időtartama sem volt megállapítható, így a kár mértéke is csak kalkuláció, feltételezés. A büntetőítélet nem tért ki arra, hogy a kárból mekkora összeg térült meg. Kiemelte, hogy a polgári bíróság eltérhet a jogerős büntetőítéletben meghatározott elkövetési értékre megállapított kárösszegetől, sőt, annak pontos feltárása a polgári bíróság feladata. A felperes csak a vagyonában fennálló tényleges hiányt érvényesítheti a büntetőbíróság által megállapított minősítés alapját képező értékhatárra tekintettel, és jelen esetben a minősítés alsó értékhatára 5.000.000 forint. Arra is hivatkozott, hogy a büntetőítélet rögzíti, a felperes és közötté a kár figyelembevételével megegyezés született, ő pedig elkezdte a kár megfizetését. Az ítélet [33] és [38] bekezdései nincsenek összhangban egymással. A [38] bekezdés szerint a büntetőbíróság a felperes polgári jogi igényét a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (Be) 560. § (1) bekezdés l) pontja alapján utasította egyéb törvényes útra, ugyanakkor ezt csak nyilatkozatának beszerzését követően tehetné volna meg, de ő ilyen nyilatkozatot nem tett, nem ismerte a felperes polgári jogi igényének tartalmát sem. Az elsőfokú bíróság olyan tényeket hagyott figyelmen kívül, amelyek az ügy elbírálásához elengedhetetlenek lettek volna, így az ítélet meghozatalakor nem megfelelően mérlegelt.

[8] A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte.

[9] Kiemelte, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást megfelelően feltárta, a rendelkezésre álló bizonyítékokat helyesen értékelte, és ennek alapján helyes ítéletet hozott. A hivatkozott eljárási szabálysértéssel kapcsolatban kiemelte, hogy a Pp. 381. §-a szerint hatályon kívül helyezésnek csak akkor van helye, ha az eljárási szabálysértés az ügy érdemi eldöntésére kihatott. Az alperes a felperes észrevételeit megkapta, így a Gyptv. 8. § (3) bekezdésének megfelelően külön bírói felhívás nélkül is tehetett volna észrevételt. A felperesi észrevétel egyébként novumot nem tartalmazott a büntetőítélethez képest, csak rámutatott arra, hogy az alperes által csatolt könyvelési anyag, figyelemmel arra, hogy az korábbi befizetések tartalmaz, nem alkalmas a kárösszeg csökkentésére. A büntetőítélet tényállásában is szerepel, hogy az alperes a méretlen vételezés mellett mért vételezést is végzett a méretlen vételezés leplezésére, ezen pedig az a tény sem változtatott volna, ha az alperes a könyvelési karton helyett a tényleges befizetési igazolásokat csatolja.

[10] Az eljárásjogi (helyesen: anyagi jogi) felülbírálat körében pedig azt adta elő, hogy a büntetőítélet [5], [33] és [38] bekezdésében a büntetőbíróság a bűncselekménnyel okozott kárt megállapította. A lopás büntetőjogi tényállásának és megítélésének egyértelmű fogalmi eleme az elkövetési érték, ezért az itt meghatározottak a Pp. 264. §-a alapján a polgári eljárásban nem bírálhatóak felül. A büntetőítélet [33] és [38] bekezdésében foglaltakat az alperes a büntetőeljárásban tudta volna vitatni.

[11] Az alperes fellebbezése nem megalapozott.

[12] Az elsőfokú bíróság a keresetnek helyt adott, az alperes pedig teljes elutasítás iránt fellebbezett, így az ítéletnek nem volt a Pp. 358. § (5) bekezdésének megfelelően első fokon jogerőre emelkedett rendelkezése.

[13] Az elsőfokú bíróság eljárási hibát vétett, amikor a Gyptv. 8. § (3) bekezdésének megfelelően nem küldte meg a felperes ellenkérelemre adott nyilatkozatát az alperesnek észrevételezés céljából. Ugyanakkor a felperes helyesen hivatkozott arra, hogy a Pp. 381. §-a szerint az ítélet hatályon kívül helyezésének csak akkor van helye, ha az elsőfokú eljárás lényeges szabályainak megsértése az ügy érdemi eldöntésére kihatott, és az ítéltábla arra a következtetésre jutott, hogy jelen esetben ez a feltétel nem áll fenn. Az alperes az írásbeli ellenkérelmében arra hivatkozott, hogy folyamatosan az áram és a gáz ellenértékeként minden évben teljesített, de ezeket az összegeket az alperes nyilvánvalóan a felperes által kibocsátott számlák ellenében, azaz értelemszerűen nem a méretlen, hanem a mért vételezés ellenértékeként szolgáltatta. Ugyanakkor a büntetőítélet azt tartalmazza, hogy az ott megállapított kárt a méretlen vételezés okozta, ezért tehát az alperes által megjelölt összegeket semmiképpen nem lehet a méretlen vételezés által okozott kár csökkentésére elszámolni, így irreleváns, hogy ezeknek a befizetését a perben igazolta-e, avagy sem. Az alperes pedig fellebbezésében mást nem adott elő, amivel reagálni kívánt volna a számára meg nem küldött felperesi nyilatkozatra. Erre tekintettel az ítéltábla megállapította, hogy az eljárási szabálysértés nem hatott ki az ügy érdemi elbírálására.

[14] Érdemben az alperes arra hivatkozott, hogy az álláspontja szerint a büntetőítélet nem igazolja a kár mértékét, illetve nem tért ki arra, hogy mekkora összeg térült meg.

[15] A megtérüléssel kapcsolatban az ítéltábla visszautal az előbb kifejtettekre és arra, hogy maga a felperes a keresetlevelében bizonyos mértékű megtérülést elismert, amire pedig az alperes megtérülésként hivatkozik, azt az előbbieken kifejtettek szerint nem lehet a javára elszámolni.

[16] Az alperes nem adta elő, hogy álláspontja szerint a büntetőeljárásban hozott ítélet miért nem alkalmas a kár mértékének igazolására. A fellebbezésében csak közzétett eseti döntésekből, illetve a Pp. indokolásából idézett általános jellegű megállapításokat, ugyanakkor azt nem vezette le, hogy ezek a jelen ügyben pontosan miért relevánsak. Ezért az ítéltábla a fellebbezésben leírtakból csak következtetett arra, hogy az alperes szerint a büntetőítéletben megállapított kárösszeg nem olyan tényállási elem, amely kötné a polgári bíróságot. Az ítéltábla ebben a kérdésben az elsőfokú bíróság álláspontjával értett egyet. A Pp. 264. § (1) bekezdése értelmében, ha jogerősen elbírált bűncselekmény vagyoni következményeiről polgári perben kell határozni, a bíróság a határozatában nem állapíthatja meg, hogy az elítélt nem követte el a terhére rótt bűncselekményt. Ebből az elsőfokú bíróság – és egyébként a fellebbezésben az alperes – által hivatkozott eseti döntéseknek megfelelően, az ítéltábla álláspontja szerint is az következik, hogy a polgári bíróság nemcsak a büntetőítélet rendelkező részéhez van kötve, hanem a büntetőítéletben meghatározott azon tényállási elemekhez is, amelyek az adott bűncselekmény törvényi tényállásának a részét képezik. Hiszen ha a polgári bíróság ezekről a tényekről azt állapítaná meg, hogy nem állnak

fenn vagy másképp következtek be, azzal gyakorlatilag azt is megállapítaná, hogy az adott bűncselekmény valójában nem valósult meg, illet pedig a Pp. 264. § (1) bekezdésének megfelelően nem tehet. A büntetőbíróság a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (Btk.) 370. § (1) bekezdése (2) bekezdés bc) és bd) pontja, valamint (5) bekezdés b) pontja alapján ítélte el az alperest, eszerint jelentős értékre követett el lopást. A Btk. 370. §-a felépítéséből látszik, hogy a pontos bűncselekménynek, azaz annak a meghatározása, hogy a fél a lopás melyik minősített esetét követte el, a lopással érintett értéktől függ. Tehát ahhoz, hogy a büntetőbíróság ítéletet hozhasson, és eldönthesse, hogy a vádlott egyáltalán lopás bűncselekményét vagy lopás szabálysértését, illetve hogy a lopás bűncselekményének melyik minősített esetét követte el, mindenképpen meg kell határoznia a lopással érintett értéket. A perbeli ügyben ezt jelentős értékben határozta meg, ez pedig a Btk. 459. § (6) bekezdés c) pontjának megfelelően 5.000.000 és 50.000.000 forint közötti összeg. Ugyanakkor a büntetőítélet nemcsak ennyit tartalmaz, hanem a [30] bekezdésben azt is, hogy a lopással az alperes által a felperesnek okozott összes kár 18.123.229 forint. Miután a büntetőbíróság a lopással érintett értéket pontosan meghatározta, és ez alapján minősítette az alperes cselekményét, a polgári bíróságot ez az összeg köti, ennek felülmérlegelésére, a megállapítása módszerének vizsgálatára, vagy ezzel kapcsolatban bármilyen további vizsgálatra nincs lehetősége.

[17] Az alperes kifogásolta azt is, hogy a büntetőítélet önellentmondásos, illetve hogy nem megfelelően került sor a polgári jogi igény egyéb törvényes útra utasítására. A büntetőbíróság ítélete a polgári jogi jogviszony szempontjából releváns tényállást félreérthetetlenül tartalmazza, azt pedig a polgári bíróság nem vizsgálhatja felül, hogy a büntetőbíróság az eljárási szabályokat betartotta-e a polgári jogi igényről hozott döntés során.

[18] Összességében tehát a Ptk. 355. § (4) bekezdése alapján az alperes a büntetőítéletben meghatározott mértékű vagyonsökkenést okozta a felperesnek, így ennek megtérítésére köteles. Ezért a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése szerint helybenhagyta.

[19] Az alperes fellebbezése nem vezetett eredményre. Emiatt a Pp. 83. § (1) bekezdésének megfelelően köteles megtéríteni a felperes fellebbezési eljárásban felmerült költségét. Ennek mértékét az ítéltábla 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése alapján határozta meg azzal, hogy a (6) bekezdésben foglalt lehetőséggel élve mérsékelte, figyelemmel arra, hogy a másodfokú eljárásban a bíróság nem tart tárgyalást, és az alperes fellebbezése nem volt bonyolult ténybeli és jogi megítélésű. Az alperes a fellebbezési illetéket megfizette, így az a Pp. 83. § (1) bekezdése szerint a terhén marad.

Budapest, 2023. július 24.

Dr. Höbl Katalin s. k.

a tanács elnöke

Dr. Szabó Csilla s. k.
k.

előadó bíró

Dr. Istenes Attila s.

bíró